

אומרים

החולצה כגודם אנושי 'חסי' מאד * סיפור היונה של פנחס שדה * נוחה המוסרי של ישראל

לעצמך את האופציה לפסול כל הצעה שתובא לפניך. אתה תפסול, לכאורה, את הצבע. אתה תפסול, לכאורה, את הניזורה — אבל למעשה תיפסל החולצה!
(מטריד)

השלטון כמשל

הסופר פנחס שדה מבקש להפריך את כל הטענות על שינוי אפשרי בחיי הסיפרות והאמנות בארץ, העשוי לחול כתוצאה מחילופי השלטון. לא זו בלבד שלא יהיה שינוי, אלא לא תהיה כל השפעה שהיא למהפך, אליבא דפנחס שדה. את טיעונו הוא מחזק באמצעות הסיפור על רועיה הצאן, שביום-הכיפורים לא יכול היה ל"התפלל מן הכתב, ושרק שריקה גדולה, הבעל-שמיטוב קבע: עכשו נפתחו שערי שמים.

אשד

שדה

"מה שפחות יודע הוא המשכו של הסיפור. הנער חזר לכפר, ויתכן שהיה שורק לעיתים, או מחלל בחליל, ויתכן אף שהתעתד לחזור ביום-הכיפורים הבא לבית-הכנסת ולחזור שם על מעשהו, אך לפי שעה חי לו לתומו ולא ידע דבר מהמתרחש בעיירה. ואכן התרחשו שם ביני תיים מאורעות מרעיישים: הגבאי של בית-הכנסת הודח, וגבאי חדש בא על מקומו. עם חילופי הגבאים החלפו, כדרך הטבע, גם אנשי שלומם, כלי קורש שונים בגון החון והשמש והמהל והחושב והסופר סת"ם והגוי של שבת. "וכך התגלגלו הדברים שיום אחד (וכאן מת-קרב סיפורי אל קיצו), כהות הנער כשדה עם צאנו, וידה יונה צהורה על כתפו ובחריטימה מיכתב. במיכתב התבקש הנער לענות על ה-שאלה: האם ישפיעו חילופי הגבאים על שריקתו? ואם כן, באיזו מידה? למשל, העשויה שריקתו ביום-הכיפורים הבא להשתנות מסול מינור לפי-כמול מוזיק? ושאלה אחרונה: העשוי הוא, כתוצאה מחילופי הגבאים, לחוש עצמו בלתי-רצוי?"

"בכניסו נכער עמד הנער מתגרד בפרדתו, לאור השמש השוקעת."
(הארץ)

מסוקי השבוע

- נשיא איגודת אירי אמין: משה דיין הוא חברי הטוב ביותר!
- ראש האופוזיציה, שימעות פרם, כי דיין עץ רחוב השומר: "כל יהודי חילוני מוצא, בסופו של דבר, מיהודי דתי."
- שר-האוצר שמחה ארליך: "צריך לחלול מן ההתייחסות השלילית לאזרחי ישראל, כאילו הם גנבים ומעלימים."
- עורך "מועריב", שגום רוזנפלד: "הכימיה פעלה בין בגין לקרטל. הגיאוגרפיה — הרבה פחות."
- מפקד חיל-האוויר, האלוף בנימין פלד: "כאשר מתאמנים משלמים מחיר. המחיר לכנר יהודי מגוחך פירושו יבלות באצבעות. אצלנו — אנשים תולכים לבתי-הקברות."
- דוד הכהן, מוטיקי מפא"י, בכנס חברי מייסגת העבודה בחיפה: "אנשים כמו משה דיין ואבא אבן לא מוצאים ברחובות."
- המשורר יבי: "אבני הכותל אינן מפר-גסות את מעוטי היכולת."
- יוסף נאוי, הישראלי שירד לעיראק עם אשתו ושתי בנותיו וחזר משם לפני שבוע: "ישראל היא כמו תמונת-שמן יפה — ככל שאתה מתקרב אליה אתה רואה יותר את הסדקים..."
- נחמן פרקש, בתשובה לשאלת שופט למקור פרסומו: "אני עובד קשה מאד. אני עובד בבריחות. המישרטה עוצרת אותי מדי פעם — ואני בורח."

הכרעה מוסרית

אנשי המערך מנסים בכל כוחם להתחרות בליכוד בקיצוניותם. אחרי שהשר לשעבר ישראל גלילי תקף את הליכוד, משום שמנהיגו מכניס לויתנים בסיני ובגולן, יצא חגי אשד למתקפה כללית על ממשלת מנחם בגין, בשל כוונתה להחזיר את פלשתינה אקריית וברעם לכפרים: "אם תחליט הממשלה להחזיר את עקורי אקריית וברעם למקומות מגוריהם הקדומים, היא תאמץ בכך את העיקרון הפלשטיני המנציח את הסיכסוך היהודי-ערבי. עיקרון זה הוא שהפלשטינים שונים וזכאים לחזור למקומות מגוריהם הקדומים ולדחות כל תכנית לפיתרון פעייתם על-ידי שיקומם ויישובם במקומות-מגוריהם הרי-נכתיים... עקורי אקריית וברעם עצמם אינם יודעים מה הם עושים. הם עצמם וראי אינם מבינים שהם נישארי-הגל של מדינת-ישראל ועם השאיפה לקטקט אתה מיסודותיה על-ידי, השיבה לבתינו ולאדמותינו."

"...נוחה המוסרי של ישראל הוא לא בהעמדת פנים צדקנית, לא בהרגת מצפון מדומה ולא בתשלום מס לדמונויה, אלא בהכרעה מוסרית בין שני עקרונות מופריים מנוגדים. מצד אחד מוכח השיבה לבתיהם ולאדמתם של כל הפלשטינים הפלשטינים, ומצד שני בתביעה להשלמה עם תוצאות המלחמה כדי להביא לסיומה וכדי לא להנציח אותה..."
(דבר)

תיאטרון האבסורד

אם תחליט ממשלת הליכוד להחזיר את עקורי ברעם ואקריית, תהיה זו חגיגה של אבסורד פוליטי: הימין יתכן עיוותים שגרמה מיפלגה סוציאליסטית. כך סביר אליהו אגרס. "ייתכן ששר-הביטחון עור וייצמן ושר-הרשת אהרון אבו-חצירא יזכרו כמשכני צדק, שער עתה לא נעשה על ידי הממשלות הקודמות. אנשים המגדירים עצמם כסוציאליסטים-חומאי ניום, חברי מיפלגה הרוגלת בשיוויון-זכויות לכל אזרחי המדינה, וטוענת שרק היא עשויה לשמש גשר בין יהודים וערבים — אנשים אלה ימצאו את עצמם בכריות לא-מזוהרות כלל; ובעיני הציבור תצטייר התרמית של מיפלגת העבודה כמייפלגה שהתנגדה לתיקון עוול שנגרם לפני שלוש עשרות שנים."

"רבים כמיפלגת העבודה המלעגים היום על יפי הנפש, ואנשי המצפון (כינויי-הגנאי שבי פיהם כלפי אנשי מיפלגת התובעים החרות העקורים) יצרפו את אנשי הליכוד והמפד"ל לחבורה זו של יפייכש ר"ל. הם וראי יתמכו בראש המעצה האזרחית מעלה-הגליל שאינם כי המתיריפים היהודים יעזבו את הגליל אם יחזרו העקורים. מעניין יהיה לראות איך תתקבל עמרה זו למשל, באיגוד-הניזול הסוציאליסטי שבו חברה מיפלגת העבודה."
(דבר)

תשלום והחולצה

הלבנה

התביעה ל"שלום צודק" היא, כימעט בכל המקרים, תביעה ערבית. בישראל, לעומת זאת, רוצים בשלום, "בר קיימא". על ההבדל המילולי והעקרוני עומד הח"י והתפובליציסט משה שמיר. "הסמכת התואר, צודק" לשם העצם המופשט ונכסף, שלום" היא, כידוע לכל ילד במזרח התיכון, ולכל דיפלומט בכיר כשאר חלקי העולם, תביעה ערבית. התואר, צודק" ליד השם, שלום פרושו, ככל הפשטות, כי על השלום להיות כרוך במילוי תביעותיהם של אירגוני הפלשטינים. "ברגע שאמרת, שלום צודק" הכנסת לתמונה גורם אנושי יחסי כואב, הדיצדרי בהכרח, בלתי-אובייקטיבי בהכרח, ופתחת את הפתח למלחמה הבאה. צודק — בעיני מי? מי ישפט ומי יפסוק? תואר הצדק, העוסק בהערבות היסוית, לא זו בלבד שהוא עלול לערר אי-ינחת אצל אחד הצדדים השותפים לעשיית השלום לאחר שהשלום כבר נעשה, ולא זו בלבד שהוא עלול להביא לפסילת השלום ולכיסולו — אלא עלול הוא פסול מלכתחילה וכאופו עקרוני על מצב של שלום."

"וכמו שבער למתחילים, דוגמה מן החיים: פיקשת לקנות חולצה — יש מילויני חולצות אפשריות לבחירתך. פיקשת לקנות חולצה לבנה — שום חולצה שבעולב לא תראה לך, אלא אפיין תהיה לבנה. פיקשת לקנות חולצה יפה (מקביל ל"צודקת" כמישר הפוליטי) — השארת

קנית הקולנוע התיאטרון ז"ר מן אוניקובסקי ובעלה הרק-דו רני כינסטר, הנמצאים בביקור בארץ, וזוה חמש שנים הם מתגוררים בהאג שבהולנד. במשך כל המסיבה העלויה לא חדלה דפנה לצחק, כשעירית לוי מזוהרה איתה ואומרת: "מרוב צחוק הלילה את תלדי." ואכן, כשהגיעו בני הזוג בגאי הביתה תקפו את דפנה צירי לידה והיא הובלה לבית-החור-לים, שם ילדה בן-זכר, אח ל-אורי, בנו מנישואיו הראשונים של גברי, וליסמין, בתם ה-משותפת. למחרת בבוקר ציל-צל גברי לביתם של עירית ו-אוישק, ואמר להם: "בדרך ל-בית-החולים אמרתי לדפנה ש-אם תיוולד לנו בת נקרא לה עירית, מיוון שאת גברת ש-שם להט ותמה אף הוא לפשר הכתובת מתחת לתמונה. אמר ל-לוי: "תתפלא, אבל ה-תמונה הזאת כבר הכניסה ה-בה כסף למגביה!" אח"כ שלח דולצ'ין את התמונה במתנה ל-ציצ'י. לאחרונה הוסרה התמונה מלשכת ראש-העיר, כדי לא ל-

גשים אני ממליץ לוותר על החזייה כדי שהגברים יזעו. בלשכתו של ראש-העיר ית-תלאביב, שלמה ("ציצ'י") להט, התנוסה תמונה בה נראה ציצ'י בתקופת שרותו ה-צבאי בחברת דוד בן-גוריון, כמה שרים וח"כים ומספר קצי-נים בכירים. מתחת לתמונה התנוסה הכתובת: "מנהיגי ישראל וגיבוריה." מבקרים ש-אל את ציצ'י אם היא שייכת או היה ציצ'י מגלה את מקור התמונה. היא התנוסה בלשכתו של גובר הסוכנות, אריה ד"ר לצי"ן. יום אחד ראה אותה שם להט ותמה אף הוא לפשר הכתובת מתחת לתמונה. אמר לו דולצ'ין: "תתפלא, אבל ה-תמונה הזאת כבר הכניסה ה-בה כסף למגביה!" אח"כ שלח דולצ'ין את התמונה במתנה ל-ציצ'י. לאחרונה הוסרה התמונה מלשכת ראש-העיר, כדי לא ל-

רוח, אמו של אסי ואחרונה אשתו, מציגת בנאוה את אבנר בן 8 החודשים, הנכד הצעיר לבית דיין. אבנר, שזהו לו עילום בכורה ראשון בעיתונות, הולך בעקבותיה של עמליה אחותו, בתם בת-6 של אסי ואחרונה, וממשיך את מסורת היופי המפורסמת של בני משפחת דיין.

הדיינים

עורר שאלות מיתררות. כשנשאל הצייר יגאל תל-מירקון מדוע בחר בשגרי רוח האמריקאית שברחוב ה-ירקון כדי להציג בה את תערו-כתו הבאה, השיב: "יש שם מיוזג-אוורר."

הפסל ענקי-המידים מנשה (מנשקה) קרישמן החליט להוריד ממשקלו יחד עם הצייר הדני פרנק ספדי-כ"ג הוא מקיף מדי בוקר, בי-שעות המוקדמות, בחשייה את שובר-הגלים שבוהף פרישמן בתל-אביב, מייד אחרי ההקפה מצטרפים השניים אל המציל ואוכלים איתו דגים צלויים.

המשורר הדרוזי סמיח אד קאסם ערך בשבת האחר-ונה את חגיגת חתונתו. סמיח נשא לאשה נערה דרוזית, אולם בכפרו הגלילי, רמה, אף נמצא אולם שיכל את אלה הקרואים שהוזמנו למסיבה. ל-פיכך ערך סמיח את חתונתו באלם חתונת יחודי בעק-שם הוגש לאורחים אכיל, ו"וווווו".

הגשש החיור גברי כנאי ואשתו דפנה השתתפו במסיבה שערכו הזמר אושיק לוי ואשתו עירית לכבוד שח-